

RESERVERING VAN RIJNSTRANGEN, OOIJPOLDER EN DEEL BEERSCHE OVERLAAT

Kabinet kiest voor inzet noodoverloopgebieden

In betrekkelijke stilte heeft het kabinet gekozen voor het gebruik van noodoverloopgebieden om wateroverlast in de toekomst te beperken. Net voor het kerst-reces besloot de ministerraad de gebieden Rijnstrangen, Ooijpolder en het oostelijke gedeelte van de Beersche Overlaat de komende tien jaar te reserveren in de Nota Ruimte. Hiermee volgt het kabinet het advies dat de Commissie Luteijn in 2002 uitbracht. Het kabinet vindt dat noodoverloopgebieden een serieuze optie zijn, en zonder ruimtelijke reservering zou deze optie steeds moeilijker en kostbaarder worden.

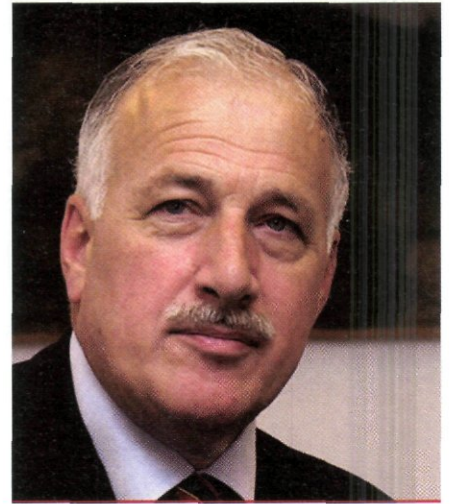
Het advies van de Commissie Luteijn maakte veel discussie los. De bewoners van de aangewezen gebieden reageerden fel, en de Vereniging van Nederlandse Riviergemeenten (VNR) liet een onderzoek uitvoeren naar de conclusies van Luteijn. Dat resulteerde in een vernietigend rapport van drs. Enne de Boer (zie ook H₂O nummer 3, 2003). Naast bezwaren op een aantal slordigheden in het rapport richtte de kritiek zich vooral op de conclusie dat noodoverloopgebieden noodzakelijk zijn. Volgens De Boer (en veel anderen) hebben deze gebieden geen nut.

Dat heeft twee belangrijke oorzaken, volgens de critici. Ten eerste zou de maatgevende afvoer van 18.000 kubieke meter water per seconde in de Rijn bij Lobith nooit gehaald worden, en zou de grens van 16.000 kubieke meter ruim genoeg zijn. Dat betekent dat de Nederlandse waterkeringen berekend zouden zijn op hun taak. De tweede reden is dat als de Rijn dusdanig stijgt dat de Nederlandse waterkeringen het water niet meer houden, de dijken in Duitsland eerst zullen breken, en de ergste hoogwatergolf voor Nederland bij onze oosterburen wordt opgevangen.

Luteijn toonde zich in H₂O nummer 11 van vorig jaar niet onder de indruk van de kritiek van De Boer. Volgens Luteijn heeft 'zijn' commissie zich eerst afgevraagd of noodoverloopgebieden nuttig zouden zijn. De afvoer van 18.000 kubieke meter water bij Lobith was een richtgetal, maar dat de afvoer boven de 16.000 kuub per seconde zou komen is wel een zekerheid, volgens de voorzitter van de commissie. Hij stelde dat de Duitsers hun dijken inrichten op 18.000 kubieke meter water, en dat dat betekent dat de dijken daar niet zullen doorbreken. Nederland krijgt dan al het water binnen, en om de risico's te beperken zijn noodoverloopgebieden van cruciaal belang. De kosten

van daadwerkelijke overstroming zouden zo rond de 55 miljard euro liggen, terwijl de kosten van het inrichten van noodoverloopgebieden rond één en een kwart miljard euro liggen. Wel gaf Luteijn toe dat niet alle risico's vermeden kunnen worden.

Door de val van het kabinet Balkenende-I werd een besluit over het al dan niet inrichten van noodoverloopgebieden uitgesteld. In de tussentijd is het gevoel van urgentie weer een beetje weggeëbt. Luteijn merkte al op dat enige haast met de uitvoering van noodoverloopgebieden niet zou misstaan, en stelde dat de situatie rond de Maas dringender is dan rond de Rijn. Ook staatssecretaris Schultz is altijd achter het advies van Luteijn blijven staan, evenals haar voorgangster Monique de Vries. Het kabinet heeft het advies van Luteijn nu in eerste instantie overgenomen. Het besluit houdt in dat de genoemde gebieden gereserveerd worden voor een periode van tien jaar in de Nota

David Luteijn.

Ruimte. Verder wordt een wet opgesteld die het daadwerkelijk inrichten van noodoverloopgebieden mogelijk maakt, en wordt een vervolgonderzoek opgestart. In 2006 wordt een definitief besluit genomen, dat dan ook wordt vastgelegd in de Planologische Kernbeslissing Ruimte voor Rivier.

Het huidige kabinetsbesluit wil niet zeggen dat de noodoverloopgebieden daadwerkelijk worden ingericht. In 2006 worden verschillende maatregelen tegen elkaar afgewogen, zoals compartimenteren, dijkverhoging, maatregelen in het internationale stroomgebied en organisatorische maatregelen. Het kabinet houdt dus nog steeds alle maatregelen open, maar stelt wel dat de gevolgen van een overstromingsstamp groot zijn, zowel in economisch opzicht als voor mogelijke slachtoffers. Letterlijk stelt het kabinet: "We moeten ons daarom goed en vroegtijdig voorbereiden op hoog water. Het kabinet meent dan ook met dit besluit (het reserveren van ruimte voor noodoverloopgebieden. Red.) vroegtijdig eventuele problemen het hoofd te kunnen bieden."

In 1995 stonden grote delen van het rivierengebied onder water. (foto: Karel Tomeij.)

